

Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη του λόγου και της ομιλίας*

/ [Πεμπτούσία](#)

Η πορεία του κάθε παιδιού θα είναι πολύ ξεχωριστή. Γι' αυτό και κάθε συζήτηση ενίσχυσης ενός παιδιού καθώς και η αξιολόγηση του λόγου και της ομιλίας τους γίνεται και οργανώνεται εξατομικευμένα. Βέβαια όλα τα παιδιά ακολουθούν κοινά σημεία που μας επιτρέπουν να ελέγχουμε αν εξελίσσονται όπως αναμένεται. Και για όλα τα παιδιά ανεξαρτήτου φύλου, ηλικίας ή και ρυθμού εξέλιξης, υπάρχουν κοινοί και σημαντικοί παράγοντες που ενισχύουν ή μπορεί να δυσκολέψουν τα παιδιά.

*** στα παιδιά όλων των ηλικιών και γλωσσικού περιβάλλοντος**

1. Περιβαλλοντικές-οικογενειακές συνθήκες-. Παραδείγματα που μπορούν να επηρεάσουν την εξέλιξη των παιδιών είναι ο χωρισμός των γονέων που θέλει πολύ προσοχή ως προς τα παιδιά, οι συχνές μετακομίσεις, οι σχέσεις μεταξύ των γονέων και η συμφωνία στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών, οποιαδήποτε τραυματική εμπειρία των γονέων ή των παιδιών (κάποιος θάνατος), αλλά και πιο απλοί παράγοντες που λίγο ή πολύ μπορούμε να ελέγξουμε και πρέπει να τροποποιήσουμε και να σκεφτούμε όταν γινόμαστε γονείς, όπως ο οικογενειακός προγραμματισμός, οι συνθήκες εργασίας των γονέων, που θα

καθορίσουν και τον χρόνο για τον εαυτό μας, το ζευγάρι και το παιδί. Η οργάνωση του σπιτιού είναι πολύ σημαντική επίσης. Θέλουμε ένα ήρεμο, ήσυχο από διασπαστικούς παράγοντες χώρο ώστε το παιδί να μπορεί να ξεκουράζεται και να συγκεντρώνεται. Θέλουμε οργάνωση, ηρεμία και προβλεψιμότητα στην καθημερινότητα και στον χώρο των παιδιών χωρίς βιαστικούς και έντονους ρυθμούς που θα καλλιεργήσουν υπερδραστήριους ρυθμούς στα ίδια τα παιδιά και πιθανές δυσκολίες στη συγκέντρωση της προσοχής τους. Θέλουμε επίσης τα παιχνίδια να είναι κατάλληλα και να μην είναι όλα μαζί δοσμένα στα παιδιά αλλά να ανακυκλώνονται για να μην μαθαίνουν να πηδάνε από το ένα στο άλλο χωρίς πραγματικά να το έχουν χαρεί και συγκεντρωθεί και μάθει από το κάθε ένα από αυτά. Πρέπει επίσης στην οικογένεια να υπάρχουν σαφή όρια και κανόνες από τους γονείς, πάνω στις βάσεις των οποίων θα οργανώσει κάθε παιδί και τον εαυτό του, να υπάρχει ώρα για ξεκούραση, σταθερότητα στον ύπνο, οργάνωση στο δωμάτιο του για να μπορεί πραγματικά να παίξει αλλά και να ξεκουραστεί από τον βομβαρδισμό ερεθισμάτων.- σύνδεση ειδικά με τη εξέλιξη της δεξιότητας της συγκέντρωση της προσοχής τους. Σημαντική επίσης είναι η δομή της οικογένειας, αν υπάρχουν αδερφάκια και πως είναι ή σχέση τους και πως χειριζόμαστε τον ερχομό του νέου μωρού ως προς το πρώτο μας παιδάκι και αν υπάρχει βοήθεια από γιαγιά και παππού, όσο γίνεται να υπάρχει συμφωνία.

2. Ιατρικό ιστορικό- σοβαρές περιγεννητικές δυσκολίες και η προωρότητα είναι ένα θέμα, γιατί μπορεί να ακολουθήσει το παιδάκι λίγο πιο αργούς ρυθμούς αλλά μπορεί και όχι. Οι ωτίτιδες και συχνές ιώσεις επηρεάζουν πολύ ειδικά την ακοή, αλλά δεν είναι απαραίτητο από μόνο του σαν αιτία κάτι τέτοιο να κρατήσει πίσω ένα παιδάκι, αλλά σίγουρα μπορεί να δυσκολέψει και έχουμε το νου μας για υγρό στα αυτάκια και συμβουλευόμαστε τον παιδίατρο ή έναν ομοιοπαθητικό αν το παιδί αρρωσταίνει πολύ συχνά.
3. Κληρονομικότητα-είναι ένας σημαντικός παράγοντας που πρέπει να τον έχουμε στο νου και να είμαστε ευαισθητοποιημένοι, ακόμα κι αν δεν μιλάμε για την εκδήλωση μιας ίδια διαταραχής, καθώς μια διαταραχή στην επικοινωνία που έχει κληρονομική βάση μπορεί να εμφανιστεί με διαφορετικό προφίλ στις διαφορετικές γενιές (π.χ. ένας τραυλισμός κάποιου παππού μπορεί να συνδέεται με την δυσκολία στην ομιλία ενός εγγονιού κ.ο.κ) Η δυσλεξία έχει και κληρονομική βάση και πιο συχνά συναντάμε από πατέρα σε γιο αλλά μπορεί να πηδήξει και γενιά ή να μην έχει καμιά κληρονομική βάση απολύτως ή να υπάρχει οικογενειακό ιστορικό κάποιας άλλης διαταραχής σε πρόγονους και να συνδέεται με την δυσλεξία ενός απογόνου. Σαφώς και τα θέματα της κληρονομικότητας στις διαταραχές τις επικοινωνίας δεν είναι πάντα καθοριστικά καθώς κληρονομικότητα και περιβάλλον αλληλεπιδρούν

και εδώ η ενημέρωση των γονέων και η πρόληψη μπορούν να παίξουν πολύ σημαντικό ρόλο.

4. Πολύ συχνά συζητάμε σαν ολοένα και πιο σημαντικό παράγοντα την στάση των γονέων ως προς την αυτονόμηση των παιδιών και την συμμετοχή τους σε καθημερινές δραστηριότητες με στόχο την ωρίμανση τους. Η στάση των γονέων στο πως θα αντιμετωπίσουν «τις παραξενιές» των παιδιών σχετικά με το φαγητό, την οργάνωση, την σχολική προσαρμογή ή και δύσκολες συμπεριφορές που μπορεί να προκύψουν στην πορεία. Οι γονείς έχουν πάντα στο νου πως πρέπει να δημιουργήσουν ένα διευκολυντικό περιβάλλον και αυτό προσπαθούν όλοι. Δεν υπάρχει κανένας γονέας που δεν θέλει να κάνει το καλύτερο για το παιδί του, αλλά όταν συναντάμε δυσκολίες επειδή κανείς δεν είναι ειδικός και επειδή δεν μας εκπαιδεύουν πως θα γίνουμε γονείς, αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να συζητάμε με τον κατάλληλο άνθρωπο, με τον εκπαιδευτικό, τον παιδίατρο, τον ψυχολόγο, τον λογοπεδικό όταν ανησυχήσετε ή όταν δεν είστε σίγουροι.
5. Τελευταίο που θέλω να σας αναφέρω είναι σχετικά με τα παιχνίδια που μπορούν να ενισχύσουν την πρόοδο των παιδιών. Αγοράζεται παιχνίδια αντίστοιχα με την ηλικία τους που να έχουν σαν στόχο την εκπαίδευση δεξιοτήτων όπως, αδρής και λεπτής κινητικότητας, συγκέντρωσης, λογικής σκέψης κ.ο.κ. Υπάρχουν εκπαιδευτικά παζλ γνώσεων και λεξιλογίου για κάθε ηλικία. Μάθετε τα παιδιά να παίζουν σε ομάδα, να μοιράζονται, να κερδίζουν και να χάνουν, να ολοκληρώνουν το παιχνίδι, να το μαζεύουν και να το προσέχουν. Ανακυκλώνεται τα και μην τους δίνετε πολλά μαζί. Ακούστε τραγούδια και συμπληρώστε τα με κινήσεις, φτιάξτε δικά σας και τραγούδια και ποιήματα μαζί με τα παιδιά παίζοντας με τις ομοιοκαταληξίες και παίξτε με τις λέξεις κάνοντας ομάδες. Διαβάστε παραμύθια αλλά επίσης ανακυκλώστε τα και μην επιμένετε συνέχεια στα ίδια- εναντίον τηλεόρασης και ηλεκτρονικών γιατί ενισχύουν τη διάσπαση της προσοχής, βέβαια όλα με μέτρο και έλεγχο.

Σύνοψη

Ελπίζω να έχω καταφέρει να σας περάσω τη σημασία της παρακολούθησης των παιδιών προσχολικής ηλικίας τόσο από τους γονείς όσο και από τους εκπαιδευτικούς, αλλά θα ήθελα επίσης να σας μιλήσω και για τη σημασία της πρόληψης και της έγκαιρης διάγνωσης.

Καθώς όλα είναι αντιμετωπίσιμα και έχουν την καλύτερη δυνατή πρόγνωση αν τα δούμε στην ηλικία που πρέπει και απευθυνθούμε στους κατάλληλους ανθρώπους. Ένας επιπλέον λόγος είναι πως τα τελευταία χρόνια υπάρχει τόσο από την έρευνα

όσο και από την εμπειρία η γνώση πως οι δυσκολίες στον προφορικό λόγο συνδέονται με την εκδήλωση μαθησιακών δυσκολιών στο δημοτικό σχολείο. (καθώς πολύ γενικά ο γραπτός λόγος κατακτάται με βάση πολλές από τις δεξιότητες του προφορικού λόγου). Κι αυτός είναι ένας λόγος παραπάνω για να είμαστε ευαισθητοποιημένοι ως προς την εξέλιξη του προφορικού λόγου των παιδιών από τις πολύ μικρές ηλικίες.

Αυτό που έχετε να κάνετε είναι να ζητήσετε την αξιολόγηση του παιδιού από ένα λογοπεδικό ή και από κάποια άλλη ειδικότητα που μπορεί να σας προτείνει και όταν κρίνουμε πως χρειάζεται. Και να έχετε στο νου πως ο λογοπεδικός μπορεί να δουλέψει μαζί σας με δύο τρόπους και ή μόνο συμβουλευτικά για τους γονείς στο πως οι ίδιοι μπορούν να ενισχύσουν τα παιδιά ή προσφέροντας θεραπεία όταν χρειάζεται η οποία εμπεριέχει δουλειά και με το παιδί και με τους γονείς.